

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ЧИННИК ПОЛІТИЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Актуальність теми дослідження. Політична модернізація України нерозривно пов'язана з комплексною демократизацією усіх сфер суспільного життя, ствердженням сучасних демократичних принципів та цінностей, розвитком демократичних соціально-політичних інститутів, поширенням інструментів та методик публічної політики. Як спосіб удосконалення політичної системи, політична модернізація постає одночасно і стимулом, і результатом суспільного розвитку. Одним з важливих чинників політичної модернізації є громадянське суспільство, котре, будучи виразником індивідуальних і групових інтересів, спрямовує власну активність на реалізацію інтересів та задоволення потреб громадян шляхом перманентного впливу на державу та інші інститути політичної системи. **Мета дослідження:** розкриття впливу громадянського суспільства на політичну модернізацію. **Завдання дослідження:** проаналізувати та систематизувати наукові засади концептуальних досліджень громадянського суспільства та політичної модернізації та дослідити взаємовплив громадянського суспільства та політичної модернізації у контексті глобалізаційних змін. **Об'єкт дослідження:** чинники політичної модернізації. **Предмет дослідження:** громадянське суспільство. Громадянське суспільство охоплює різноманітні культурні, інформаційні, просвітницькі та громадянські групи суспільства тощо. А для того, щоб існувало громадянське суспільство, повинна існувати і громадянська держава [1, с. 6]. Громадянське суспільство також невід'ємно пов'язане з існуванням правової держави. У науковій літературі існує багато визначень правової держави, що підкреслюють ті або інші ознаки цього поняття. Російські вчені зазначають, що правова держава – це правова форма здійснення державного суверенітету народу. Тобто, це означає, що всі публічно-владні повноваження знаходяться у держави та у її органів, а організація і функціонування самої влади базується на правових засадах [2, с. 77]. Громадянське суспільство сьогодні демонструє високі темпи якісного зростання та виступає дієвим учасником соціально-політичних процесів, рівноправним партнером держави та бізнесу у процесах публічного управління, впливовим актором сучасного політичного життя. Для сучасного розуміння громадянського суспільства пропонується розглядати три його системотворчі підвалини: існування множинного поля різноманітних асоціацій, які формують нерівномірно розподілені центри соціальної влади; відносну незалежність центрів соціальної влади від політичної, адміністративної та економічної, що проявляється через самоврядний характер цих структур та можливості самоорганізації із ресурсної точки зору; громадянську відповідальність, яка впливає на моделі поведінки громадянства, та активну громадянську позицію як одну із таких моделей. Зміст політичної модернізації ідентифікується крізь дослідницьку паралель «політична зміна» - «політичний розвиток». Політична зміна тлумачиться як одиничний акт трансформації окремих елементів політичної системи, політичний розвиток – як сума політичних змін. Політична модернізація є одним із різновидів політичного розвитку поряд із демократизацією та глобалізацією. Визначено політичну модернізацію як такий тип політичного розвитку, за якого здійснюються зміни елементів політичної системи, їхнє удосконалення в напрямку досягнення найефективніших сучасних зразків. Участь громадянського суспільства у процесах політичної модернізації розширює його функціональність, робить повноцінним актором публічної політики; диверсифікує його структуру; сприяє соціальній мобільності; підвищує політичну культуру та компетентність громадян; полегшує внутрішню та зовнішню комунікацію. Громадянське суспільство як чинник політичної модернізації впливає на її інтенсивність, предметність, ефективність, оперативність, оптимальність, системність, правове регулювання тощо, визначає вектори удосконалення політичної системи [3, с. 23]. Роль громадянського суспільства у практиці політичної модернізації суттєво зросла в контексті глобалізаційних змін. Розвиток інформаційних технологій створив фундамент для розкриття модернізаційного потенціалу громадянського суспільства, посиливши його комунікаційну складову. Офлайн простір було доповнено онлайн аналогом, що змінило структуру комунікації суспільства загалом та можливості громадянського суспільства, зокрема. У контексті розвитку інформаційно-комунікаційних технологій відкрилися нові інтерактивні канали спілкування між членами громадських організацій, між різними суб'єктами громадянського суспільства, між третім сектором та державними інститутами й бізнесом. У контексті політичної модернізації сучасне громадянське суспільство наділене наступними функціями: управління інституціями з обліку та просування прозорості та підзвітності; підвищення обізнаності про суспільні проблеми та виклики, підтримка позитивних змін; надання послуг для задоволення суспільних потреб, зокрема, у сферах освіти, здоров'я, харчування та безпеки, а також реалізація управління наслідками стихійних лих, швидкого реагування на надзвичайні ситуації; поширення унікальних знань та досвіду для формування політики та стратегії, а також прийняття конструктивних рішень [4, с. 233]. **Висновок.** Отже, роль громадянського суспільства, робить його повноцінним актором публічної політики; диверсифікує його структуру; сприяє соціальній мобільності та мобілізації; підвищує політичну культуру та компетентність громадян; полегшує внутрішню та зовнішню комунікацію і т. д. Громадянське суспільство як чинник політичної модернізації впливає на її інтенсивність, предметність, масштабність, ефективність, оперативність, оптимальність, системність, правове регулювання тощо. Також розвиток інформаційних технологій створив фундамент для розкриття модернізаційного потенціалу громадянського суспільства, посиливши його комунікаційну складову. Офлайн простір було доповнено онлайн аналогом, що змінило структуру комунікації суспільства загалом та можливості громадянського суспільства, зокрема.

Список використаних джерел

1. Diamond L. Rethinking Civil Society: Toward Democratic Consolidation // Journal of Democracy. 2004. № 3. р. 5–17.
2. Общая и прикладная политология / Под общ. ред. В.И. Жукова, Б.И. Краснова. М., 2007. 423 с.
3. Дем'яненко О. О. Громадянське суспільство та політична модернізація: основні аспекти кореляції. Політикус: науковий журнал. 2018. Вип. 3, С. 20 – 26.
4. Дем'яненко О. О. Політична модернізація: традиційний та сучасний дискурс. Вісник Маріупольського державного університету. Серія Історія і політологія. 2018. Т. 20, С. 231 – 240.